

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ И СПОРТА

ПРИЈЕМНИ ИСПИТ
ЗА ФИЛОЛОШКЕ ГИМНАЗИЈЕ И ОДЕЉЕЊА

Јуни, 2006. године

ТЕСТ ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ

на пријемном испиту у филолошким гимназијама и одељењима

ПРОЧИТАЈ ПАЖЉИВО УПУТСТВО ЗА ИЗРАДУ ТЕСТА!

Време за израду теста је 120 минута. Пре него што одговориш, пажљиво прочитај питање. Дежурни професори не пружају додатна обавештења о питањима, осим уколико она – због техничке грешке – нису довољно читљива. Одговоре на питања можеш најпре написати обичном (графитном) оловком. Признају се, међутим, само одговори написани хемијском оловком или наливпером. Не признају се одговори у којима је нешто прецртано, дописано или исправљено белилом. Такође се не признају непотпуни одговори, зато пажљиво ради и добро размисли пре него што упишеш коначан одговор.

На тесту није дозвољено исписивати податке о ученику нити цртати било какве знакове.

Води рачуна о томе да је решавање теста временски ограничено.

СРЕЋНО!

ТЕСТ ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ

јуни, 2006.

Поени:

1. У којем граду је Вук Караџић чуо да и штокавци изговарају глас х: _____

- а) Лозници
- б) Дубровнику
- в) Крагујевцу
- г) Београду

Заокружи слово испред тачног одговора.

2. Наслов научне расправе која је допринела победи Вукових језичких начела 1847. године гласи _____

3. Напиши ијекавске облике следећих речи:

- а) **век**: _____;   **вечан**: _____;
- б) **лепота**: _____;   **девојка**: _____.

4. Напиши ознаке за акценте и неакцентоване дужине у: _____

- а) синтагми: **брзи лет**
- б) реченици: **Рода лети**

5. Наведи предњонепчане тврде звучне сугласнике: _____

6. Одреди гласовне промене извршене у номинативу множине именице **метак**: _____

7. Одреди падеже подвучених речи: **А киша је лила непрекидно, ледена од снега који се топио при земљи, изнад глава.** _____

- а) **киша**: _____;   **снега**: _____;
- б) **земљи**: _____;   **глава**: _____.

8. Одреди неличне глаголске облике и наведи примере из реченице: **Застајкујући сред непознатих села, тискајући се преко необичних му мостова, заноћивши више пута крај бунара, невидљивих у мраку, пук никако није могао да схвати како је тако, лудо, уопште могао и поћи.** _____

Нелични глаголски облици

примери

а) _____

_____.

б) _____

_____

в) _____

_____

9. Одреди врсте подвучених речи:

а) Доситеј је био близу испуњења својих идеја.

Видео сам Јована зато што сам стајао близу.

б) Детећи за Рим, прешли смо преко Јадранског мора.

Кажу да је у Сибиру виђен детећи тањир.

10. Речи **мегданџија**, **спахилук** и **фереца** пореклом су из _____ језика и зато се називају _____.

11. Наведи синониме за следеће речи:

а) **сајџија**: _____, **алас**: _____;

б) **самогласник**: _____, **сугласник**: _____.

12. Наведи суфикс (наставак) за грађење збирних именица код речи **трн**, **корен** и **лист**:

_____

13. Именице **бесмислица** и **нараменица** добијене су:

а) извођењем

б) слагањем

в) комбинованом творбом

г) претварањем

Заокружи слово испред тачног одговора.

14. Подвучи главне (управне) речи синтагми у реченици: **Гвоздено лице резача изгледа надмоћно и вјечно, његова се оштрица сјајка.**

У питању су _____ синтагме.

15. Одреди функције подвучених речи у реченици: **А они ће јој честитати и рећи јој да сам ухватио најопаснију и најкрволочнију банду друмских разбојника, за којима је расписана потерница и за којима се годинама већ узалудно трага.**

а) јој: _____

б) најкрволочнију: _____

в) потерница: _____

г) годинама: _____

16. Одреди значење презента у реченици **Тадија ми је јавио да сутра идемо у биоскоп:**

_____

17. Одреди врсту по значењу и функцију подвучене зависне реченице: **Кад устаде да се протегне, тада се тек видје да је прави Пилипенда.**

а) врста по значењу: _____

б) функција: _____

18. Којим функционалним стилем је писан следећи текст: **Општеприхваћена теза у оквиру ове граматичке теорије јесте да се конкомитанца (сређено повезивање једног елемента са другим елементом) може да констатује у сваком језику и да се према њој очигледно могу приказати зависни односи.**

---

19. Заокружи слово испред реченице у којој именица **образ** има своје право (основно, непренесено) значење:

- а) Сачувао је образ иако је био окружен нечасним људима.
- б) Суза јој је канула низ образ.
- в) Где су ти образ и понос?
- г) Суша је унаказила образ земље.

20. Препиши правилно, ћириличким писаним словима, реченицу: **ПОДПРЕДСЕДНИК СРПСКЕ АКАДЕМИЈЕ НАУКА И УМЕТНОСТИ (С. А. Н. У) ОБРАТИЈО СЕ ЈАВНОСТИ.**

---

21. Уз наведена дела напиши име и презиме њихових аутора:

- а) *Хајдук Станко* _____
- б) *Десетица* _____
- в) *Хајдуци* _____
- г) *Поход на мјесец* _____

22. У једној народној песми три брата не успевају да сазидају град, јер им вила ноћу руши оно што они дању саграде.

I Наслов песме је _____.

Којој групи јуначких песама, по Вуковој подели, припада ова песма?

II Који јунак изговара следеће стихове:

*Имао сам од злата јабуку,
Па ми данас паде у Бојану,
Те је жалим, прегорјет не могу.*

Наведите његово име и презиме: _____

23. Којим врстама народне лирске поезије припадају следеће песме?

- Кад иду преко села* _____
- Двије сеје брата не имале* _____
- Мајка Јову у ружји родила* _____
- Кујунџија и хитропреља* _____

24. Међу наведеним песмама подвучи оне које припадају *хајдучком* и *ускочком* циклусу: _____

*Ропство Јанковић Стојана, Женидба Душанова, Почетак буне против дахија,
Стари Вујадин, Марко Краљевић укида свадбарину, Смрт мајке Југовића, Мали Радојица.*

25. Заокружи исказ која најпрецизније говори о томе како се завршава приповетка *Пилипенда*: _____

I

- a) Пилипенда се после одласка у цркву враћа кући да са женом одлучи о преласку у другу веру;
- б) Пилипенда, и после разговора са комшијом Кљаком, остаје доследан у својој вери;
- в) Пилипенда, после разговора са женом, остаје замишљен;
- г) Пилипенда, после разговора се женом и комшијом Кљаком одлучује да пређе у *царску веру*.

II

Аутор приповетке је _____

26. Борба два бика у овој приповеци симболизује борбу између покороног народа у Босни и владајуће *царске вере*. Победа дечаковог бика над царским Рудоњом представља тријумф слободарске воље против туђина. _____

I

Наведи наслов приповетке: _____

Наведи име писца: _____

II

Наведи име дечака: _____

27. На којој стилској фигури се заснива приповетка *Мртво море*? _____

I

Аутор ове приповетке је _____

28. Међу наведеним народним песмама, заокружи слово испред оних које су народне баладе: _____

I

- a) *Кнежева вечера*
- б) *Предраг и Ненад*
- в) *Женидба Милића барјактара*
- г) *Женидба Душанова*

II Вук је лирско-епске песме звао _____

29. Прочитај стихове и на линијама поред питања упиши одговоре: _____

*У мом срцу поноћ. У њој каткад тиња
Мисо да још живиш, мој пределе млади.
Моја лепа звезда, мајка и робиња,
Боже! Шта ли данас у Србији ради?*

I Наслов песме је _____

Аутор ове песме је _____

II Врста риме је _____

30. Прочитај стихове и на линијама поред питања упиши тражене одговоре: _____

*И овај камен земље Србије,
Што, претећ сунцу, дере кроз облак,
Суморног чела мрачним борама
О вековечности прича далекој,
Показујући немом мимиком
Образа свога бразде дубоке.*

I   Наслов песме је _____
         Аутор ове песме је _____

II   Којој лирској врсти припада песма? _____

31. *Ретроспекција* је (заокружи тачан одговор): _____

- а) ређање догађаја по хронолошком реду;
- б) етапа у развоју драмске радње;
- в) представљање догађаја који су се одиграли у прошлости;
- г) питање на које се не очекује одговор.

32. Заокружи слово испред појмова који припадају *драми* као књижевном роду: _____

- а) чин
- б) сажетост
- в) приповедач
- г) дијалог
- ђ) ритмичност

33. Прочитај одломак и на линијама поред питања упиши одговоре: _____

Славонско-подоунавски пук беше отишао на војну после смотре у Печују, као пребијено псето, понизан и тих. У развученим, искривљеним двојним редовима, дизао је прашину као стока, обилазећи села и баруштине, газећи од јутра до мрака песак, ливаде и блато.

I   Наслов романа је _____
         Аутор романа је _____

II   Тема романа је судбина панонских Срба у _____ веку.

34. Заокружи ликове који не припадају комедији *Покондирена тиква*: _____

- а) Фема
- б) Евица
- в) Малчика
- г) Василије
- д) Јеротије

35. Међу следећим тврдњама само једна је у потпуности тачна. Која? _____

(Заокружи слово испред тачног одговора).

- а) *Збогом, мојих петнаест година* је наслов романа Клод Кампањ;
- б) *Светли гробови* су родољубива песма Десанке Максимовић;
- в) *Песму о керуши* написао је А.П. Чехов;
- г) *Очију твојих да није* јесте балада Васка Попе;
- д) *Покондирена тиква* је позната комедија Бранислава Нушића.

36. У наведеним стиховима подвучене су две стилске фигуре. Које? _____

Равница је простирка прошарана зрацима;

Кукурузишта шуме као море.

1. _____ 2. _____

37. Велики српски писац и просветитељ, Доситеј Обрадовић, написао је своју аутобиографију у којој описује свој живот, али и износи идеје о васпитању младих и просвећивању народа. _____

I Наведите наслов овог дела: _____.

II У којом веку је објављено ово дело? _____.

38. *Елегија* је (заокружи тачан одговор): _____

- а) стилска фигура у којој се износи супротно од онога што се заиста мисли
- б) лирско-епска песма у којој се судбине јунака трагично завршавају;
- в) лирска песма у којој се изражава туга за нечим што је неповратно прошло;
- г) део епске радње који је остварен као релативно засебна тематска целина.

39. Дати су парови јунака, а ти напиши којем делу они припадају и ко је писац дела. _____

	Дело	Аутор
Меланија и Јуца	_____	_____
Зоћа и Станко	_____	_____

40. *Од владике и свијех главарах* _____

Селим-паши одговор на писмо.

Тврд је орах воћка чудновата,

Не сломи га, ал зубе поломи,

Овако почиње одговор на писмо Селим-паше.

I Ко одговара Селим-паши? _____

II Наслов дела је: _____.